

UCHWAŁA
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 15 grudnia 2022 r.

**w sprawie ustawy o zmianie ustawy o bezpieczeństwie morskim oraz niektórych innych
ustaw**

Senat, po rozpatrzeniu uchwalonej przez Sejm na posiedzeniu w dniu 16 listopada 2022 r. ustawy o zmianie ustawy o bezpieczeństwie morskim oraz niektórych innych ustaw, wprowadza do jej tekstu następujące poprawki:

- 1) w art. 1 w pkt 4, w art. 8a w ust. 1 w pkt 1 skreśla się wyraz „statków”;
- 2) w art. 1 w pkt 6 w poleceniu nowelizacyjnym wyrazy „ust. 4 otrzymuje” zastępuje się wyrazami „ust. 3 i 4 otrzymują” oraz dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Minister właściwy do spraw wewnętrznych może określić, w drodze rozporządzenia, organy inspekcyjne dla jednostek pływających Straży Granicznej, Policji i Służby Ochrony Państwa, rodzaje przeglądów i inspekcji oraz tryb ich dokonywania, a także rodzaje i wzory dokumentów jednostek pływających, uwzględniając specyficzny charakter zadań wykonywanych przez te jednostki pływające.”;
- 3) w art. 1 dodaje się pkt 23a w brzmieniu:

„23a) w art. 80 ust. 4 otrzymuje brzmienie:
„4. Na wniosek Komendanta Głównego Straży Granicznej, Komendanta Głównego Policji, Komendanta Służby Ochrony Państwa oraz armatora statku służby państwowej specjalnego przeznaczenia dla statków tych służb, właściwy dyrektor urzędu morskigo, w drodze decyzji, może ustalić skład załogi oraz niezbędne kwalifikacje, członków załóg tych statków, mając na uwadze bezpieczeństwo statku, osób na nich przebywających oraz specyfikę funkcjonowania danej służby.”;

4) w art. 1 w pkt 26 po wyrazach „w art. 86” dodaje się dwukropek, pozostałą treść oznacza się jako lit. b oraz dodaje się lit. a w brzmieniu:

„a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Statek oraz jednostka pływająca Straży Granicznej, Policji i Służby Ochrony Państwa są obowiązane przestrzegać zasad bezpieczeństwa żeglugi określonych postanowieniami rozdziału V Konwencji SOLAS.”;”;

5) w art. 1 w pkt 27 w lit. d, w ust. 5 wyrazy „Kapitan statku, o którym mowa w art. 4 ust. 2, jest obowiązany” zastępuje się wyrazami „Kapitan statku, o którym mowa w art. 4 ust. 2 oraz kapitan jachtu morskiego, są obowiązani”;

6) w art. 1 w pkt 46, w pkt 4 po wyrazach „jachtu morskiego” dodaje się wyrazy „, statku o wartości historycznej o długości do 45 m”;

7) w art. 5 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:

„1a) po art. 3c dodaje się art. 3d i art. 3e w brzmieniu:

„Art. 3d. 1. Skarbowi Państwa przysługuje prawo pierwokupu udziałów albo akcji w spółce handlowej:

- 1) która jest właścicielem nieruchomości położonej w granicach portu o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej;
- 2) która jest użytkownikiem wieczystym lub współużytkownikiem wieczystym nieruchomości położonej w granicach portu o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej;
- 3) której oddano całość albo część nieruchomości położonej w granicach portu o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej w użytkowanie, dzierżawę lub najem albo z którą zawarto inną umowę uprawniającą do korzystania lub pobierania pożytków z całości nieruchomości albo jej części przez okres powyżej 10 lat, także jeżeli strony zawarły kolejne umowy, których przedmiotem jest ta sama nieruchomość, albo zawarto taką umowę na czas nieoznaczony, której termin wypowiedzenia wynosi powyżej 10 lat – w przypadku nieruchomości stanowiących własność Skarbu Państwa,

jednostki samorządu terytorialnego albo podmiotu zarządzającego portem lub przystanią morską, położonych w granicach portu o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej.

2. Prawo pierwokupu, o którym mowa w ust. 1, wykonuje minister właściwy do spraw gospodarki morskiej.

3. Rada Ministrów może, na uzasadniony wniosek ministra właściwego do spraw gospodarki morskiej, upoważnić inny podmiot, w tym spółkę handlową z większościowym udziałem Skarbu Państwa, do wykonywania prawa pierwokupu, o którym mowa w ust. 1. Upoważnienie, o którym mowa w zdaniu pierwszym, może dotyczyć wykonywania określonego rodzaju czynności.

4. W razie udzielenia upoważnienia, o którym mowa w ust. 3, podmiot, któremu udzielono takiego upoważnienia, wykonuje także uprawnienia ministra właściwego do spraw gospodarki morskiej, o których mowa w ust. 9, 10, 12 i 14.

5. Przepisu ust. 1 nie stosuje się w przypadku zbywania:

- 1) akcji spółek, których akcje są dopuszczone do obrotu zorganizowanego w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. z 2022 r. poz. 1500, 1933 i 2185);
- 2) udziałów albo akcji na rzecz osoby bliskiej;
- 3) udziałów albo akcji przez Skarb Państwa;
- 4) udziałów albo akcji na rzecz spółki handlowej:
 - a) której wyłącznym udziałowcem albo akcjonariuszem jest Skarb Państwa, będącej operatorem systemu przesyłowego albo posiadającej koncesję na przesyłanie paliw ciekłych, w rozumieniu ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2022 r. poz. 1385, 1723, 2127, 2243 i 2370),
 - b) która jest operatorem systemu dystrybucyjnego gazowego w rozumieniu ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne, w przypadku nabycia nieruchomości położonej w granicach portu o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej na cele związane z budową, modernizacją lub rozbudową systemu dystrybucyjnego gazowego;
- 5) udziałów albo akcji na rzecz spółki kapitałowej lub grupy kapitałowej, o których mowa w art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 18 marca 2010 r.

o szczególnych uprawnieniach ministra właściwego do spraw aktywów państwowych oraz ich wykonywaniu w niektórych spółkach kapitałowych lub grupach kapitałowych prowadzących działalność w sektorach energii elektrycznej, ropy naftowej oraz paliw gazowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 2173), w przypadku nabycia nieruchomości położonej w granicach portu o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej na cele związane z budową, modernizacją lub rozbudową mienia określonego w art. 1 ust. 2 tej ustawy.

6. Do prawa pierwokupu, o którym mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2022 r. poz. 1360, 2337 i 2339), dotyczące prawa pierwokupu co do nieruchomości, z tym że:

- 1) sprzedawca udziałów albo akcji w spółce, o której mowa w ust. 1, niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 7 dni od daty zawarcia warunkowej umowy sprzedaży zawiadamia na piśmie pod rygorem nieważności, przesyłką poleconą nadaną za potwierdzeniem odbioru w placówce pocztowej operatora pocztowego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe (Dz. U. z 2022 r. poz. 896, 1933 i 2042), ministra właściwego do spraw gospodarki morskiej o treści umowy sprzedaży udziałów albo akcji;
- 2) termin do złożenia oświadczenia o wykonaniu prawa pierwokupu, o którym mowa w ust. 1, wynosi 3 miesiące, licząc od dnia zawiadomienia, o którym mowa w pkt 1.

7. Sprzedawca udziałów albo akcji w spółce, o której mowa w ust. 1, zobowiązany jest dołączyć do zawiadomienia, o którym mowa w ust. 6 pkt 1:

- 1) wypisy z ewidencji gruntów i budynków dla wszystkich nieruchomości, o których mowa w ust. 1;
- 2) odpisy księgi wieczystej, informacje o numerze księgi wieczystej dostępnej w centralnej bazie danych ksiąg wieczystych albo zaświadczeń wydanych na podstawie zbioru dokumentów prowadzonego dla nieruchomości położonej w granicach portu o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej – dla wszystkich nieruchomości, o których mowa w ust. 1;
- 3) potwierdzony przez sprzedawcę udziałów albo akcji w spółce, o której

mowa w ust. 1 za zgodność z oryginałem bilans oraz rachunek zysków i strat spółki, o której mowa w ust. 1, za trzy ostatnie lata obrotowe;

- 4) aktualną listę wspólników albo akcjonariuszy oraz umowę albo statut spółki, o której mowa w ust. 1;
- 5) oświadczenie zarządu spółki, o której mowa w ust. 1, o wysokości zobowiązań warunkowych na dzień złożenia zawiadomienia wraz z oświadczeniem o następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.”, które zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywego oświadczenia.

8. Osoba, która złożyła nieprawdziwe oświadczenie, o którym mowa w ust. 7 pkt 5, podlega odpowiedzialności karnej za składanie fałszywego oświadczenia.

9. Jeżeli określona w zawiadomieniu, o którym mowa w ust. 6 pkt 1, cena sprzedawanych udziałów albo akcji odbiega od jej wartości rynkowej minister właściwy do spraw gospodarki morskiej może, w terminie do 30 dni od dnia złożenia oświadczenia o wykonaniu prawa pierwokupu, o którym mowa w ust. 1, wystąpić do sądu o ustalenie ceny tych udziałów albo akcji.

10. Minister właściwy do spraw gospodarki morskiej może dokonać zapłaty niespornej części ceny udziałów albo akcji przed wystąpieniem do sądu o ustalenie ceny udziałów albo akcji na podstawie ust. 9.

11. Sądem właściwym do ustalenia ceny zbywanych akcji albo udziałów jest sąd właściwy dla siedziby spółki, o której mowa w ust. 1.

12. Minister właściwy do spraw gospodarki morskiej albo upoważniony podmiot, o którym mowa w ust. 3, zawiadamia na piśmie pod rygorem nieważności, przesyłką poleconą nadaną za potwierdzeniem odbioru w placówce pocztowej operatora pocztowego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe, osobę, która złożyła zawiadomienie, o którym mowa w ust. 6 pkt 1, o wykonaniu prawa pierwokupu, przekazując tej osobie następujące informacje: imię i nazwisko notariusza, który sporządził oświadczenie o skorzystaniu z prawa pierwokupu, siedzibę jego kancelarii notarialnej, datę sporządzenia oświadczenia o skorzystaniu z prawa pierwokupu, numer repertorium, pod którym zarejestrowano oświadczenie o skorzystaniu z prawa

pierwokupu, oraz numer elektronicznego wypisu aktu notarialnego tego oświadczenia, pod którym został on zarejestrowany w Centralnym Repozytorium Elektronicznych Wypisów Aktów Notarialnych prowadzonym przez Krajową Radę Notarialną. Wypis aktu notarialnego zawierającego oświadczenie o skorzystaniu z prawa pierwokupu wydawany jest także zobowiązanemu z prawa pierwokupu.

13. Zawiadomienie, o którym mowa w ust. 12, podlega niezwłocznej publikacji na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej urzędu zapewniającego obsługę ministra właściwego do spraw gospodarki morskiej. Od daty opublikowania zawiadomienia w sposób określony w zdaniu poprzedzającym strony warunkowej umowy sprzedaży udziałów albo akcji w spółce, o której mowa w ust. 1, uznaje się za zawiadomione o treści opublikowanego zawiadomienia.

14. Od daty zawiadomienia, o którym mowa w ust. 6 pkt 1, ministrowi właściwemu do spraw gospodarki morskiej i upoważnionemu podmiotowi, o którym mowa w ust. 3, przysługuje prawo przeglądania ksiąg i dokumentów spółki, o której mowa w ust. 1, której udziały albo akcje mają zostać zbyte oraz żądania od tej spółki informacji dotyczących obciążeń i zobowiązań nieuwjętych w księgach i dokumentach tej spółki. Uzyskane przez ministra właściwego do spraw gospodarki morskiej lub upoważniony podmiot, o którym mowa w ust. 3, informacje stanowią tajemnicę przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2022 r. poz. 1233).

15. Nabycie udziałów albo akcji dokonane z naruszeniem ust. 1–8 jest nieważne.

Art. 3e. 1. W przypadku przeniesienia na inną osobę ogółu praw i obowiązków wspólnika spółki osobowej w rozumieniu ustawy z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1467, 1488, 2280 i 2436), o której mowa w art. 3d ust. 1 pkt 1 lub art. 3d ust. 1 pkt 2 albo przystąpienia nowego wspólnika do takiej spółki, minister właściwy do spraw gospodarki morskiej może złożyć oświadczenie o nabyciu prawa własności nieruchomości, o których mowa w art. 3d ust. 1 pkt 1, lub należącej do spółki całości albo części prawa użytkowania wieczystego nieruchomości, o których

mowa w art. 3d ust. 1 pkt 2, za zapłatą równowartości pieniężnej odpowiadającej ich wartości rynkowej.

2. Minister właściwy do spraw gospodarki morskiej ustala równowartość pieniężną praw, o których mowa w ust. 1, przy zastosowaniu sposobów określania wartości nieruchomości przewidzianych w przepisach o gospodarce nieruchomościami.

3. Wspólnicy spółki, o której mowa w ust. 1, są zobowiązani solidarnie do zawiadomienia na piśmie pod rygorem nieważności, przesyłką poleconą nadaną za potwierdzeniem odbioru w placówce pocztowej operatora pocztowego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe, ministra właściwego do spraw gospodarki morskiej o zamiarze przeniesienia przez współnika na inną osobę ogółu praw i obowiązków bądź przystąpieniu nowego współnika do tej spółki przed dokonaniem odpowiedniej czynności prawnej.

4. Do zawiadomienia, o którym mowa w ust. 3, dołącza się:

- 1) wypisy z ewidencji gruntów i budynków dla wszystkich nieruchomości, o których mowa w art. 3d ust. 1 pkt 1 albo art. 3d ust. 1 pkt 2;
- 2) odpisy z księgi wieczystej, informację o numerze księgi wieczystej dostępnej w centralnej bazie danych ksiąg wieczystych albo zaświadczenie wydane na podstawie zbioru dokumentów prowadzonego dla nieruchomości położonej w granicach portu o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej – dla wszystkich nieruchomości, o których mowa w art. 3d ust. 1 pkt 1 albo art. 3d ust. 1 pkt 2.

5. Termin do złożenia oświadczenia, o którym mowa w ust. 1, wynosi 3 miesiące, licząc od dnia zawiadomienia, o którym mowa w ust. 3.

6. W przypadku rażącej różnicy pomiędzy wartością rynkową praw, o których mowa w ust. 1, a wartością tych praw ustalonych w sposób określony w ust. 2, spółka, o której mowa w ust. 1, w terminie miesiąca od dnia otrzymania oświadczenia, o którym mowa w ust. 1, może wystąpić do sądu o ustalenie równowartości tych praw.

7. Do wykonywania przez ministra właściwego do spraw gospodarki morskiej uprawnień, o którym mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy art. 3d ust. 12 i 13.

8. Rada Ministrów może, na uzasadniony wniosek ministra właściwego do

spraw gospodarki morskiej, upoważnić inny podmiot, w tym spółkę handlową z większościowym udziałem Skarbu Państwa, do wykonywania uprawnień, o których mowa w ust. 1–7. Upoważnienie, o którym mowa w zdaniu poprzedzającym, może upoważniać podmiot do wykonywania określonego rodzaju czynności.

9. Przepisów ust. 1–7 nie stosuje się, jeżeli:

- 1) zamiast dotychczasowego wspólnika spółki, o której mowa w ust. 1, wspólnikiem tej spółki staje się osoba bliska występującemu wspólnikowi, o której mowa w ustawie z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny;
- 2) nowym wspólnikiem spółki, o której mowa w ust. 1, staje się osoba bliska któremukolwiek ze wspólników, o której mowa w ustawie z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny.”;”;

8) w art. 5 dodaje się pkt 3a w brzmieniu:

„3a) w art. 7 w ust. 2¹ kropkę na końcu zastępuje się przecinkiem oraz dodaje się wyrazy „oraz usług portowych dotyczących przeładunków paliw, o których mowa w ustawie z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne. Podmiot zarządzający portem może nabywać udziały albo akcje w spółkach świadczących usługi, o których mowa w zdaniu poprzedzającym.”;”;

9) dodaje się art. 15a w brzmieniu;

„Art. 15a. Przepisy art. 3d ustawy zmienianej w art. 5 mają zastosowanie do umów sprzedaży udziałów albo akcji w spółce, o której mowa w art. 3d ust. 1 ustawy zmienianej w art. 5, zawartych a niewykonanych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy. Strony takiej umowy niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 30 dni od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy zawiadamiają na piśmie pod rygorem nieważności, przesyłką poleconą nadaną za potwierdzeniem odbioru w placówce pocztowej operatora pocztowego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe (Dz. U. z 2022 r. poz. 896, 1933 i 2042), ministra właściwego do spraw gospodarki morskiej o treści umowy sprzedaży udziałów albo akcji. Przepisy art. 3d ustawy zmienianej w art. 5 stosuje się odpowiednio.”;

- 10) w art. 20 pkt 3 otrzymuje brzmienie:
„3) art. 2, art. 5 pkt 1a i 3a, art. 8 pkt 9 i 18 oraz art. 15a, które wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.”.

MARSZAŁEK SENATU

Tomasz GRODZKI

UZASADNIENIE

Senat, po rozpatrzeniu uchwalonej przez Sejm na posiedzeniu w dniu 16 listopada 2022 r. ustawy o zmianie ustawy o bezpieczeństwie morskim oraz niektórych innych ustaw, postanowił wprowadzić do jej tekstu 10 poprawek.

Poprawka nr 1 doprecyzowuje przepis określający zakres powierzenia uznanej organizacji upoważnionej do wykonywania zadań administracji morskiej, wykonywania inspekcji i audytów oraz wydawania certyfikatów statkom rybackim o długości do 24 m i jachtom o długości do 24 m. Zgodnie z art. 8a ust. 1 pkt 1 ustawy o bezpieczeństwie morskim (art. 1 pkt 4 noweli), minister właściwy do spraw gospodarki morskiej może powierzyć, w drodze umowy, uznanej organizacji wykonywanie zadań administracji morskiej w zakresie dokonywania inspekcji i audytów statków oraz wydawania certyfikatów statkom rybackim o długości do 24 m i jachtom o długości do 24 m. Z przepisu tego wynika, że powierzenie inspekcji i audytów dotyczy wszystkich kategorii statków, a nie tylko statków rybackich o długości do 24 m i jachtów o długości do 24 m. Intencja była jednak taka, aby cały przepis dotyczył wyłącznie statków rybackich o długości do 24 m i jachtów o długości do 24 m.

Poprawki nr 2, 3 i 4 są niezbędną konsekwencją zmiany poczynionej w art. 4 ust. 1 ustawy o bezpieczeństwie morskim, zgodnie z którą przepisów ustawy nie stosuje się także do jednostek pływających Służby Ochrony Państwa.

Poprawka nr 5 jest konsekwencją nałożenia na kapitana jachtu morskiego kary pieniężnej za nieprzekazanie kapitanowi portu informacji o statku lub manewrowanie statkiem niezgodnie z uzyskanym zezwoleniem na wejście lub wyjście z portu. Zgodnie z art. 127 ust. 2 pkt 4 ustawy o bezpieczeństwie morskim (art. 1 pkt 46 noweli), karze pieniężnej podlega m. in. kapitan jachtu morskiego, który przed wejściem do portu i przed jego opuszczeniem nie przekaże kapitanowi portu informacji o statku lub będzie manewrować statkiem niezgodnie z uzyskanym zezwoleniem na wejście lub wyjście.

Przepisem, który nakłada na kapitanów statków obowiązek zgłoszenia kapitanowi portu wejścia do portu lub wyjścia z portu wraz z informacją dotyczącą identyfikacji statku, celu podróży, portu zawinięcia oraz liczby osób na pokładzie, jest art. 87 ust. 5 ustawy o bezpieczeństwie morskim. W dotychczasowym stanie prawnym art. 87 ust. 5 dotyczy również

kapitana jachtu morskiego, jednak po jego zmianie (art. 1 pkt 27 lit. d noweli), już tej kategorii podmiotów nie obejmie.

Z dniem wejścia w życie noweli norma prawna wynikająca z art. 127 ust. 2 pkt 4 w zw. z art. 87 ust. 5 będzie więc niepełna, ponieważ nie można nałożyć na kapitana jachtu morskiego kary pieniężnej za niedochowanie obowiązku niewynikającego wprost z przepisu. Aby usunąć tę lukę, Senat uzupełnił art. 1 pkt 27 lit. d noweli o kategorię „kapitan jachtu morskiego”.

Poprawka nr 6 uzupełnia o sankcję w postaci kary pieniężnej normę prawną zobowiązującą kapitana statku o wartości historycznej o długości do 45 m, do przekazania kapitanowi portu informacji o statku oraz do manewrowania statkiem zgodnie z uzyskanym zezwoleniem na wejście lub wyjście z portu. Podmiot ten jest adresatem obowiązku z art. 87 ust. 5, natomiast nie poniósłby za jego naruszenie kary pieniężnej, ponieważ nie został wymieniony w art. 127 ust. 2 pkt 4 ustawy o bezpieczeństwie morskim.

Poprawki nr 7, 8, 9 i 10 zmierzają do przyznania Skarbowi Państwa prawa pierwokupu udziałów albo akcji w spółce handlowej, która dysponuje prawami do nieruchomości położonej w granicach portu o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej. Jednym z zasadniczych elementów bezpieczeństwa państwa jest jego bezpieczeństwo energetyczne. Aktualna sytuacja geopolityczna, spowodowana konfliktem zbrojnym w Ukrainie, zwiększa zapotrzebowanie na infrastrukturę portową przygotowaną do obsługi nośników energii.

Skarb Państwa nie posiada dotychczas instrumentów prawnych pozwalających mu na skuteczną ingerencję w procesy własnościowe w spółkach handlowych, w których władaniu pozostają nieruchomości położone w granicach portu o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej, jeżeli nie dysponuje większościovym pakietem udziałów albo akcji tych spółek. Tymczasem owe procesy mają istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego państwa. Nie można bowiem wykluczyć, że w ich następstwie dojdzie do prób przejęcia kontroli nad infrastrukturą służącą do przeladunku nośników energii przez podmioty, które nie będą zainteresowane w zapewnieniu ciągłego i efektywnego funkcjonowania tejże infrastruktury zgodnie z interesem Rzeczypospolitej Polskiej.